

Det, der bliver.

Herrens Ord bliver evindeligt.
(1. Pet. 1, 24.)

„Kastes ud i Mørket.“

Men jeg siger eder, at mange skulle komme fra Øster og Vester og sidde til Bords med Abraham og Isak og Jakob i Himmeriges Rige. Men Rigets Børn skulle kastes ud i Mørket udenfor; der skal være Graad og Tænders Gnidsel. Mt. 8, 11, 12.

Her har vi atter et „Men jeg siger eder“ af Jesu Mund. Og han siger saa to Ting ganske bestemt, og vi maa holde den ene Del af hans Udsagn for lige saa sand som den anden.

Anledningen er, at en Hovedsmand, altsaa en romersk Officer, er kommen til ham med Bøn om, at han vil hjælpe hans Dreng, der er vækbruden. Jesus siger: „Jeg vil komme og helbrede ham“, og dertil svarer Hovedsmanden: „Herre! jeg er ikke værdig til, at du skal gaa ind under mit Tag; men sig det blot med et Ord, saa bliver min Dreng helbredet.“ Og saa henviser han til, hvorledes hans Kommandoord bliver adlydt, aabenbart med den Forstaaelse, at som han kan kommandere de Mænd, der er ham undergivne, saaledes kan Jesus hyde over Sygdommen, saa den viger, selv om han er paa Afstand.

Denne Hedningens enfoldige men faste Tro griber Jesus saaledes, at han udraaber: „Sandelig, siger jeg eder, end ikke i Israel har jeg fundet saa stor en Tro.“

Og saa er det, Sammenligningen mellem mange fra Øster og Vester og saa Rigets Børn opstaar hos ham. Han siger til den ene Side: „Mange skulle komme fra Øster og Vester og sidde til Bords med Abraham, Isak og Jakob i Himmeriges Rige.“

Det er et Ord, der er udgaaet af Jesu Mund, det kan ikke røkes. Og vi ønsker ikke, det skulde kunne røkes. Det indhøder en herlig Forjættelse om, at Mennesker ud af Hedningefolk fra Jordens forskellige Egne skal komme til at dele Saligheden sammen med Israels Fædre i Himmeriges Rige.

Men han siger ogsaa, til den anden Side: „Men Rigets Børn skulle kastes ud i Mørket udenfor; der skal være Graad og Tænders Gnidsel.“ Dette Ord maa holdes for lige saa urokkeligt som det andet.

Der staar, at „mange“ skal komme fra Øster og Vester osv. Altsaa ikke „alle“; og der staar „Rigets Børn“, men der er ikke heller tilføjet „alle“.

Vægten skal sikkert lægges paa, at det garanterer ingen, at han skal faa Del i Saligheden og Herligheden sammen med Abraham og Isak og Jakob, at han hører til „Rigets Børn“, og det udelukker ingen, at han bor i Øster eller Vester. Alt beror paa den enfoldige Tro, som Hovedsmanden udviste i Forhold til Jesus.

Og det var det, vi vilde fremhæve, at vi maa tage Jesu Ord og Udsagn som fuldgylde, baade naar de lover Salighed, og naar de udelukker fra Salighed.

Saligheden betegnes saa med at „sidde til Bords med Abraham, Isak og Jakob i Himmeriges Rige“ og Fortabelsen med at „kastes ud i Mørket udenfor“, hvor der „skal være Graad og Tænders Gnidsel.“

Det ene er saa sikkert som det andet; det gælder blot om Abraham Tro, som den romerske Officer ejede. Jesus er villig til at hjælpe og frelse, har du Tro til ham!

„Prydet med Jesu Kristi Ord.“

Af H. P. Hansen.

Ogsaa efter Aposteltiden ejer vi mindeværdige Vidnesbyrd om den historiske Menighedskreds i Lilleasien, der havde Efesus til Midtpunkt.

Det var i Begyndelsen af det

andet Aarhundrede, at Biskop Ignatius af Antiokia i Syrien blev ført til Rom af en Afdeling romerske Soldater for der at lide Døden for Jesu Vidnesbyrds Skyld.

Skønt Ignatius under denne Rejse var lenket til en Soldat og i mange Henseender led under deres raa Behandling, havde han dog nogen Frihed. Han fik Lov til at se de Kristne, hvor der blev holdt Hvil. I Filadelfia fik han endogsaa Lov til at udtale sig for en større Forsamling, og i Smyrna, hvor der blev gjort et Ophold paa adskillige Dage, kunde han modtage Besøg af mange kristne Venner, deriblandt af Byens Biskop Polykarp, som hørte til Apostlen Johannes Discipelkreds.

Overalt var hans Ankomst en stor Begivenhed for de kristne Menigheder, og der gik stadig Bud forud for ham, for at de Kristne kunde være beredt paa hans Komme.

Den vemodige og alvorlige Glæde, som Ignatius Besøg var, gik Menigheden i Efesus glip af, fordi Soldaterne tog en nordligere Vej. Men saa snart Menigheden i Efesus fik Underretning herom, besluttede den at afsende den Menighedens Biskop, Onesimus, tillige med Diakonen Burros og tre andre Mænd, for at de skulde træffe Ignatius i Smyrna og bringe ham Menighedens Hilsen.

Hertil sluttede sig to andre Menigheder, som laa tæt Syd for Efesus, den ene sendte sin Biskop tillige med to Præster og en Diakon, den anden sendte sin Biskop.

Da Ignatius kom til Smyrna, var det en stor Glæde for ham at mødes med disse Afsendinge. Med levende Interesse hørte han dem beskrive Tilstanden i deres Menigheder, hvor der baade var Lys og Skygge, og da de tre Biskopper drog hjemad, gav han hver af dem en Skrivelse med til de forskellige Menigheder som Svar paa den kærlige Hilsen, de havde sendt ham. Da de efesiske Afsendinge rejste hjem, var de een færrer, end da de rejste ud. Diakonen Burros blev nemlig hos Ignatius og fulgte med ham til Troas i den Hensigt at være den gamle Mand til Hjælp og Trøst. Tillige skulde han ved Pengegaver til Soldaterne søge at mildne Behandlingen. I Troas overtog et Par andre Mænd det Hverv, og Burros rejste tilbage.

Gennem de Breve, Ignatius skrev til Menighederne i Efesus og omliggende Byer, faar man et Indtryk af Forholdene blandt de Kristne i Provinsen Asien. Der ligesom i Apostlenes Breve til denne Egn sigtes der ogsaa i disse Breve flere Gange til en Aandsretning, som vilde tilsløre Evangeliet — atter en Form af Gnosticismen. Denne Retning opfattede nærmest Kristendommen kun som en Form af Jodedom, og synes at have benægtet Herrens Opstandelse. Denne Anskuelse forkyndtes af omrejsende Prædikanter, som ogsaa Ignatius havde mødt paa sin Rejse. Derimod havde de ikke haft Held med sig i Efesus trods ivrige Forsøg paa at trænge ind. Menigheden havde bestemt og enstemmig sat sig derimod. Man mindes herved om de rosende Ord, som siges om denne Menighed i Aabenbaringsbogen: „Du har prøvet dem, der kalder sig Apostle og ikke er det, og du har fundet, at de er Løgnere.“

Det er netop mod disse Vranglæreres spidsfindige Fortolkninger af de hellige Skrifter, at Ignatius udtaler sig med stor Bestemthed. Mod deres vrang Lære satte han Evangeliet, mod deres selvgjorte Kristusbillede satte han Troen paa den virkelige Frelser, som ifølge Skrifterne var født af Jomfru Maria, korsfæstet og oprejst fra de døde, og som han ikke betænkte sig paa at kalde Gud.

Ignatius's Brev til Menigheden i Efesus er det længste og omhyggeligt udarbejdede af dem alle. Det begynder saaledes: „Ignatius, Ghdbereren (den, der

bærer Gud i sit Hjerte) til den ved Gud Faders Fylde høj velsignede Menighed, som fra Evighed af er bestemt til at være til evig og uforanderlig Ære, som er forenet og udvalgt i en sand Lidelse ved Faderens og Jesu Kristi vor Guds Villie, til Menigheden, som er i Efesus, værdig til al Pris: mange Hilsener i Jesus Kristus og i ulastelig Glæde.“

Om Forholdet til Guds Ord hedder det: „Det er bedre at bevare Tavshed og at leve derefter end at tale og ikke leve derefter. Det er skønt at være Lærer, naar den, der taler, ogsaa gør derefter.“ Om selve Troen „Livets Begyndelse“, siger han med Udtryk, der minder om og til dels laanes fra Paulus: „Min Aand bøjer sig i Støvet for Korset, hvilket er en Forargelse for de vantro, men for os Frelse og evigt Liv. Hvor er den vise, hvor er Ordstrideren? Hvor er deres Ros, som kaldes vise? Thi vor Gud, Jesus Kristus, blev udfangen af Maria efter Guds Plan, af Davids Sæd, men ved Helligaanden.“

I Brevet veksler kærlige Ord med kraftige Opfordringer, og enkelte Steder anføres Ord af Paulus' Breve eller af Evangelierne.

Jeg skal endnu fremdrage et enkelt Brudestykke af Brevet, som har en ejendommelig Betydning i denne Sammenhæng, og hvori forekommer det skønne Ord, som jeg har givet denne Artikel til Overskrift. I en Fantastisk Skildring af Kristenlivet hedder det: „Saaledes følger I da alle paa Vejen, bærende eders Gud og eders Tempel, eders Kristus og eders hellige Ting, prydede fra Hoved til Fod med Jesu Kristi Ord. Og i dette Optog er jeg ogsaa agtet værdig til med Glæde at deltage ved mit Brev.“

De Kristnes Liv sammenlignes her med et festligt Optog, et Billede, der uden Tvivl er hentet fra de store hedenske Optog, hvor Præsterne i pragtfulde Dragter kom bærende med Gudebilleder, med smaa Efterligninger af Templet, netop af den Slags, Demetrius lavede, og med andre Ting, som hørte til den hedenske Dødedyrkelse.

Naar de Kristne var Vidne til og maaske betoges af de skønne og rige Optog, som gik fra Artimistemplet til Teatret og tilbage igen, da skulde de mindes, at ogsaa de gik i Festtog, men det var til Himlen, ogsaa de bar hellige Ting, men det var Gud, Kristus, den hellige Menighed, og dem bærer vi i Hjertet, ogsaa vi er i Festdragt, prydede med Herrens egne Ord. Det minder ogsaa om Skriftens Ord, naar den gamle Kirkefader med disse Ord opfordrer de Kristne til at bede for Hedningerne: „Beder uden Ophør for de andre Mennesker; thi der er Haab om Omvendelse for dem, saa de maa finde Gud. Lad dem lære hos eder, i al Fald af eders Gerninger. Over for deres Vrede skal I være sagtmødige, over for deres store Ord skal I være ydmyge, over for deres Spot skal I sætte eders Bønner, over for deres Vildfarelse skal I være faste i Troen, over for deres Vildskab skal I være milde; stræber ikke at efterligne dem ved at gøre Gengæld; lad os vise os som deres Brødre ved Billighed. Men lad os stræbe efter at være Herrens Efterlignere.“

Men hvorledes gik det med Artemisdyrkelsen, Hedenskabet Fæstning i Efesus? I en Indskrift fra Midten af det andet Aarhundrede udtaler det efesiske Raad: „Skønt Artemis, den Guddom, der hersker over denne By, bringes i Vanære, ikke blot i sin egen Fødeby, som hun har gjort mere æret end alle andre Byer ved sin Guddomsmagt, men ogsaa blandt Grækere og Barbarer, saa at hendes Ofre og Æresbevisninger mange Steder er bleven forsmet, saa er hun alligevel værdig til at blive sat højt og faa indrettet Altre.“

Det fremgaar tydeligt nok af denne Udtalelse, at Gudindens

Anseelse var i Aftagende, baade i selve Efesus og dens Omegn, baade hos den græske Befolkning og hos Landets øvrige Indbyggere. Den minder om en Ytring hos Plinius om, at de hedenske Templer paa Grund af Evangeliets Udbredelse, tømtes, og Offerkødet ikke kunde finde Købere. Men især mindes man de om de Ord, Sølvsmiden Demetrius hundrede Aar i Forvejen havde udtalt: „Der er Fare for, at den store Gudinde Artemis' Helligdom bliver regnet for innet, og at endog hun, som hele Asien og Verden tilbeder, nedstyrttes fra sin Majestat.“

Disse Ord lyder som en Profeti, Indskriften beskriver dens Opfyldelse. Det, som Demetrius saa, der var Fare for, det var nu i Gang med at fuldbyrdes.

Den Gerning, der var denne Menighed betroet, at være et trofast Vidne om „Apostlenes Overleveringer“ og saaledes i særlig Forstand være Forbindelsesledet med Aposteltiden fortsattes af Mænd som Papias i Hierapolis, der skrev det mærkelige Skrift, hvoraf vi kun ejer nogle Brudstykker, der indeholdt Forklaring til Evangeliet, hvortil var føjet mundtlig opbevarede Fortællinger om Herren og Apostlene, og Melito, som skrev en Bog om den gamle Pagt, der vidnede om Kristus. Af Fortalen til Bogen ser man, at han i den Anledning havde gjort en Rejse til Palæstina „for at faa saa nøjagtige Oplysninger som muligt om den gamle Pagts Bøger.“

Videre følger Polykarp, der led Martyr døden under en Fest i Smyrna for Kejseryrkelsen. Det Brev, vi har fra hans Haand, vrimer af Anførelser fra det ny Testament. Men netop derved har det saa stor Betydning ved at vidne om de nystestamentlige Skrifteres Tilstedeværelse og Anseelse paa hans Tid.

Irenæus, der var en Discipel af Polykarp, taler oftere og med megen Vægt om „de gamle Overleveringer“. De „gamle“, hvortil han ogsaa regner Apostlenes Disciple, er den Kreds af lilleasiatiske Mænd, som dannede den levende Forbindelse mellem ham og Apostlenes sidste Dage. I ham udmundede en af Strommene fra den lilleasiatiske Menighed, ligesom han var med til at høre Frufterne af den trofaste Gerning og føre dem videre ud i den øvrige Del af den kristne Kirke.

Til ham maa vi i første Linie søge hen, naar det gælder Oplysninger om den ny Pagts Skrifter, deres Anseelse og Stilling i den gamle Menighed, baade om den hellige Skrift i det hele, som han kalder Troens Grundvold og Støtte, om de fire Evangelier, som efter hans Ord er antagne i Menigheden lige fra Begyndelsen, og om næsten alle de enkelte Skrifter i den ny Pagts Bog.

Denne store Rigdom af Oplysninger faar saa meget større Værdi, som Irenæus støttede sig til og stod i saa nær Forbindelse med den Kreds af lilleasiatiske Mænd, hvis bevidst overtagne Hverv det var, at bevare Erindringerne fra Aposteltiden, og hvis ypperste Mænd kunde mindes selve hin Tid.

Og det er den Menighed, der samledes om disse Mænd, Irenæus giver det skønne Hædersnavn: „det trofaste Vidne om Apostlenes Overlevering“, og som Polykarp under sit Besøg i Rom giver det Vidnesbyrd, at den fremhævede det, der var modtaget fra Apostlene og forplantet i Menigheden, det, som ene er sandt, imod de gnostiske Retninger.

Menigheden havde fulgt den store Apostels Formaning og bevaret den „skønne Skat“, som var betroet den, ikke som en død Læresætning, men i Liv og Handling, i Troskab indtil Martyr døden.

Den var i Følge den gamle Kirkefaders Vidnesbyrd „prydet fra Hoved til Fod med Jesu Kristi Ord.“

Om Skolen i Blair og dens eventuelle Flytning.

Skolen i Blair og dens mulige Flytning er kommen paa Dagsordenen siden Aarsmødet. Man taler, man skriver om den Sag, og det kan være noget vanskeligt at horisontere sig.

Syvmandskomiteen har haft Møde og rapporteret offentligt. Hvordan det gaar andre, ved jeg ikke; men mig tilfredsstillende Rapporten ikke.

Det hedder i den: „I Følge fagkyndige Mænds Undersøgelse er Skolen i Blair saa forfalden“ osv. Hvem er disse „fagkyndige Mænd“? Man faar det Indtryk, at det er Folk udenfor Komiteen; ellers vilde Rapporten vel have lydt paa, at Komiteen havde undersøgt Sagen og var kommen til et saadant Resultat. Som det nu er, bliver Sagen usikker. Samfundet maa bygge paa sin Komite; den har Ansvaret; lad den fremlægge sin egen Erklæring og ikke anden Haands Betragtning i denne betydningsfulde Sag.

„Omkøstningerne ved Istandsaetelsen (af Skolebygningen i Blair) vil blive saa store.“ Naal Men hvor store faar man ikke at vide. Det vilde dog være godt at faa Besked om det netop nu, da Skolen enten skal kasseres eller antages. Skolebygningen er „saa forfalden“. Men i hvor høj Grad, den er forfalden, siges ikke. Man faar dog det Indtryk, at den er faldefærdig og „past remedy“.

Det vil vist blive vanskeligt for Samfundets Medlemmer at indse. For nogle faa Aar siden byggede man en Dampskorsten og „et Maskinhus“ til 7,000 Dollars ved Blair Skole. Vilde det ikke være en uforsvarlig Bekostning at foretage sig ved en faldefærdig Bygning? Hvor kunde Samfundets Styrelse og Komiteen, som havde dermed at gøre, anbefale en saa stor Udgift og Tilbygning til en Ruinhob?

Med Hensyn til Skolens Flytning fra Blair maa man da ogsaa betænke, at ved Foreningsmødet 1896 blev det bestemt, at den fro. Kirkes Præsteskole skulde være i Blair; for 3 a 4 Aar siden, da der var Tale om Flytning til Racine, blev det i Kredse og ved Aarsmødet bestemt, at Skolen ikke skulde flyttes; og endvidere kan der vel være Fare for en Retssag angaaende det til Skolen skænkede Land, dersom Præsteskolen flyttes fra Byen.

Lad os ogsaa huske paa den Forskel, der er mellem en Skole og en Skolebygning, hvorm Dsk.s Redaktør nylig har skrevet. Det er det første, vi mangler haardere end det andet. Vor Skolesag er i Nedgang, det viser den offentliggjorte Statistik. Og vor Præsteskole i Særdeleshed kan snart — for at bruge et Udtryk af Past. Lang — komme til at ligne „en slikket Tallerken“. Thi naar de nuverende teologiske Studenter udeksaminerer til næste Foraar, da er der „rent Bord“; første og anden Klasse er nemlig tomme; der er ingen til at rykke op i tredje. Maaske kan Udfaldet blive bedre end Udsigterne; men de er unægtelig ikke lyse. Og kan man med den sørgelige Kendsgerning for Øje lade være med at spørge: er det Tid at opføre en 200,000 Dollars Præsteskole for en tom Teologklasse!

Udviklingen kræver det! Sprogforandringen maa der tages Hensyn til! Aa ja, det hører man.

I Fjor bestemte Aarsmødet, at kun saadanne, som kan prædike paa Engelsk kan blive Præster i den fro. Kirke — om Prædiken paa Modersmaalet var der slet ikke Tale. En saadan Frontforandring ansaa man for at være paatværende nødvendig. Er det Fruften af det Frø, vi nu faar at tygge paa: en tømt Teologklasse. En tom Præsteskole er Samfundets Dødsmerke.

Venner! Samfundsbrødre! hvad end det ydre Apparat monne kræve, det er nok det indre, det er galt med, ja det er vist

Forholdene i det allerhelligste, der maa sættes paa Fode. Vi trænger til Ydmygelse for Gud, vi behøver mere Bøn, flere Bedemøder, vi maa have Vækkelse, at der kan komme Liv i „de døde Ben“ rundt om i den fro. Kirke. Bliver der Vækkelse og Fremgang i det aandelige Liv, da vil ogsaa vor Præsteskole og hele vor Skolesag komme i Grøde. Kun lad os ikke „gaa over Aaen at hente Vand“.

Men dersom nu alligevel den Stemning: vor Skole skal flyttes fra Blair sejrer i den fro. Kirke, hvad saa? Ja, derpaa kan jeg ikke svare; kun ved jeg, at der bliver et tomt Rum for mange i Samfundet, for mange gamle Elever, for mange i Blair; og hvorledes kan det blive fyldt?

Jeg ved ikke, om det kan fyldes, men muligvis kan det i nogen Maade erstattes. Med hvad? Med en

Bibelskole.

Er „Telgstenskassen“, som Past. James Petersen har kaldt den røde Bygning deroppe paa Bakken Væst for Blair, ikke moderne nok eller tidssvarende for Samfundets „Dana“ og „Trinitatis“, de gaar nok an for en Bibelskole.

Past. P. S. Vig har nylig fortalt for mig, at i den norsk luth. Kirke har man i den senere Tid faaet oprettet fire Bibelskoler paa forskellige Steder her i Landet, fordi man fandt den Slags Skoler aldeles nødvendige til at modarbejde Vantroen og Bibelkritikkens onde Aand og Indflydelse.

Mon Forholdene er bedre blandt Danskerne end blandt Normændene? Næppe! Vi behøver haardt at modarbejde de onde Kræfter mellem vort Folk ved en Bibelskole, ved Bibelskoler.

Det var vist i 1898, at Past. Kr. Anker skrev i Dsk. om en Bibelskole. Endnu er den ikke kommen, skønt mere end 20 Aar er henrundne siden. Mon Tiden for dens Fremkomst snart oprinder. Hvad mener Kr. Anker om den Sag? Du har vist ikke helt glemt, at du er en gammel Skolemand.

Ia, en Bibelskole i Blair og hvorfor ikke i Elk Horn, Racine og Kenmare, hvor Skolebygningerne er? Jeg tror, at Gennemførelsen af Bibelskoletanken bør hilses med Glæde iblandt os. Maaske kunde Bibelskolerne fremme Tilgangen til baade vort Kollegium og vor Præsteskole. Herre, send os dit Lys og din Sandhed!

Ivar Marius Hansen,
Blair, Nebr.

Lidt angaaende vor Skole.

Det var sikkert en Overraskelse for mange, da „Dsk.“s Redaktør i sit Referat fra Aarsmødet bragte Meddelelse om, at der havde været Tale om at flytte Samfundets Skole fra Blair.

Mærkeligt nok findes der intet desangaaende i Aarsberetningen, kun at der blev valgt en Komite til at „foretage Undersøgelser i Aarrets Løb med Hensyn til Skolebygninger og Udstyr, samt den nødvendige Kapital, der maatte kræves“. At Komiteen allerede har begyndt sine Undersøgelser, ved vi jo alle fra dens Referat i „Dsk.“ for 23 Juli.

Man fik næsten en Fornemmelse af, at det allerede var omtrent en afgjort Sag, at Skolen skulde flyttes, og at Tilbudet fra Harlan, Ia., burde modtages straks.

Heldigvis kom saa Past. A. M. Andersens velskrevne og besindige Artikel „Vor Skolesag“ og senere N. H. C.s Spørgsmaal „Hvorfor flytte Skolen?“ disse to Indlæg i Sagen burde bringe Samfundets venner til alvorligt at overveje, hvorvidt det vil være praktisk at flytte vor Skole.

Naar jeg begyndte med at skrive, at det var en Overraskelse for mange at høre Tale om Flytning af Skolen, da er jeg sikker paa, at det passer, idet det jo kun er 3 Aar, siden de seks ud af Samfundets otte Kredse be-